

SLOVENSKI GOSPODAR.

List ljudstvu v poduk.

Izhaja vsak četrtek in velja s poštnino vred in v Mariboru s pošiljanjem na dom za celo leto 3 gld., za pol leta 1 gld. 60 kr., za četrletno 50 kr. — Naročnina se pošilja upravitelju v tiskarni sv. Cirila, koroške ulice, št. 5. — Deležniki tiskovnega društva dobivajo list brez posebne naročnine.

Posamezni listi dobé se v tiskarni in pri g. Novak-u na velikem trgu po 5 kr.

Rokopisi se ne vračajo, neplačani listi se ne sprejemajo. Za oznanila se plačuje od navadne vrstice, če se natisne enkrat 8 kr., dvakrat 12 kr., trikrat 16 kr.

Novi strike.

Doslej jebil strike ali kakor se izgovarja tujka, strajk samo pri delalcih v navadi. Kedar jim pri kakem delu ni kaj prav ali pa se jim po njih menjenji daje premalo plačila, tedaj jih neko jutro ni več na delo in le nekaj mož pride do gospodarja ter mu razodene, kaj da je uzrok strajka. To poročilo, se ve, da ni prijetno za gospodarja, ali tudi strajkanje po navadi ne vrže veliko delalcem, škode pa je vselej na obe strani več — tedaj strike ni nič kaj prida.

Čemu pa torej vendar-le govorimo dnes o njem in to že na tem mestu? Odgovor je: za to, ker imamo v mislih strike čisto nove vrste — strike gospóde, mesta Celje. V resnici mesto Celje dela strike, to pa pri okr. zastopu. Ker jim ne stoji več, kakor je bilo to do zadnjih volitev, okrajni zastop na povelje, za to se obrne Celje poslej od njega, to se pravi, ako dovoli v to dež. zbor in še kdo — ne mara, če ne vendar-le zdrava pamet.

V petek, dne 4. oktobra je bila seja v mestnem zastopu in v tej je bilo govorjenje o okrajnem zastopu. Nihče drugi, kakor župan, g. dr. Neckermann je spravil na svitlo neko prošnjo. Kakor je rekel, podpisali so se na njo vsi mestni odborniki in prošnja gre do slav. dež. zbora, naj le-ta izloči mesto Celje iz okr. zastopa v Celji. V ta namen naj se izpremeni § 3 postave z dne 14. junija 1866, ki velja za Štirsko in se tiče okr. zastopov.

G. župan je odprl na to svoja usta na široko ter je gg. odbornikom razjasnjeval, za kaj da se hodi v tej prošnji. V tem je gospod župan rekel, da v novem času okr. zastopi, posebno na spodnjem Štajarji, ne delajo več za gospodarstvene koristi, ampak za politične namene in narodne strasti. Ljubi Bog, mi nismo bili v pričo pri teh besedah in tudi ne vemo, koliko gospodov sedi v mestnem zastopu, ki so bili ali pa so še v okr. zastopu, toliko pa lahko

rečemo, da so se vsi prijeli lahko za svoje nosove, kajti politike in narodnih strasti ni bilo in je ne bode nikoli v okr. zastopu v Celji toliko, kakor je je bilo doslej, v času, v katerem so ga liberalni nemški (?) gospodje iz Celja imeli v rokah.

Na to je g. župan blagovolil brco dati visoki vladi ter je izrekel nujno potrebo za to, da stopi mesto Celje na nože, kajti se gre tu za nemštvo in pa za gmotne koristi. Tako neslano, neumno in za mesto škodljivo pa še menimo, da do seh mal ni nihče govoril, kakor je tokrat g. župan govoril. Ali mož ne zna, da bi človek celo mesto Celje v koži lahko nesel, ko bi ne bilo okraja? Mar misli, da so vse gosposke, šole, uradnije, ki so sredi mesta, samo za mesto in naj ima od njih samo mesto koristi, ne pa tudi okraj in le-ta z večjo pravico, kakor pa revno mestice?

Ako pride na to, da se izloči mesto Celje iz okraja in torej nič ne plačuje za stroške, ki jih nalaga postava okraju, tedaj mesto Celje ne izostane, ampak njegovih 7000 gld., ki jih, kakor zatrjuje g. župan, plačuje doslej v okr. kaso, še bodo za veliko premalo in v tem ne bode več odločilna beseda pri mestu, ampak pri gosposki, ki ne pozna — narodnih strasti.

Se huje pa bode za mesto, ako tudi okraj ukrene katero zoper mesto. Mi sicer nismo za to in sodimo, da si naj okraj ne vzame nikoli mesta, ki kliče tako oholo ves okraj na korajžo, za vzgled ter mu povrne „zoba za zob“, vendar pa nas obhaja misel, da je kedaj tudi to mogoče in kaj bode tedaj iz cest do Celja in kaj iz trgovcev in krčmarjev v Celji? Ali tega možje v mestnem zastopu, ki so prikimali županu, niso nič pomislili? Oj kratkovidnosti!

Klin s klinom! Ako spravlja g. župan celo v mestnem zastopu take neslanosti na svitlo, kakor mu jih polaga zadnja „D. W.“ na jezik, tedaj bode tudi prebivalcem okolice in sploh vsem iz okraja gledati na to, da se pristriže

gospôdi, ki imajo osodo mesta v rokah, za nekoliko greben ter se jim pokaže, da so še tudi druge — ljudje, ki niso za to, da so le za podlago „špičastim“ petam oholih mestjanov.

Družba sv. Cirila in Metoda.

(Dalje.)

5. Vodstvo ne sme molčati o napadu Dunajskega dnevnika „Neue Freie Presse“ za našo družbo. Dne 23. januarija t. l. je objavila izviren dopis iz Gradca, v katerem je podtikala naši družbi, da je v zvezi s korifeji „slavjanskega dobrotvoriteljnega občestva“ v Peterburgu, da prejeme od njega novčne podpore, zloglasnih „rubljev“, da vodi propagando za slovansko liturgijo itd. — Kakor je bila napala „Ustredni Matice školsko“ ter se je spekla, ker je morala preklicati laž, — tako jo je staknila tudi pri naši družbi; vodstveni popravek, da so vse njene trditve neresnične, je objavila dne 19. februarja t. l. Na poziv, naj pove dokaze za svoje pisarjenje, naj naznani, kje so rublji. . . je še do danes odgovora dolžna. Misli si menda: Calumniare audacter, semper aliquid haeret. Naše lojalnosti si ne damo črniti od nikogar. Mi smo in ostanemo pošteni Slovenci in vsikdar zvesti Avstriji, kar je izrazil naš pesnik z znanim rekom: „Hrast se omaje in hrib zvestoba Slovencu ne gane“.

6. Nehvaležno bi bilo molčati danes o tistih rodoljubih, ki so uzorno pospeševali naše društvene svrhe, a jih je v teku leta pokosila nemila smrt. Ob sinji Adriji je preminil uzorni Sloven, stolni kanonik Mihael Debeljak, ki nam je še v tako blagem spominu od druge skupščine v Trstu, poseben prijatelj ondotnemu našemu zabavišču. Istemu otroškemu vrteu pobrala je neizprosna smrt njegovega vrlega nadzornika Lovro Žvaba, ki je v Dutovljah sklenil svoje življenje. Za probujo našega naroda ob obalih jadranskih je bil neumorno delaven. Krška podružnica obžaljuje zgubo svojega tajnika Ivana Jazbeca, uradnika v pok.; nakeljska (na Gorenjskem) svojega prvomestnika Antona Zarnika, zlatomašnika; tukajšnja blejska svojega podpredsednika, Stefana Gnjezdo, župnika v bližnji Bohinjski Beli, ki je umrl in počiva daleč od domovine v Karlovih Varih; škotljeloška svojega tajnika, Blaža Sokliča, ondotnega mestnega župnika. V Varaždinu je zatisnil oči profesor Jernej Francelj, kateri je iskreno ljubil svoj rod slovenski, ki je nedavno daroval naši družbi akcijo v vrednosti 60 gld., ljubil bratski narod hrvatski, med katerim je deloval. Tem in vsem drugim pokojnim članom naše družbe blag spomin in plačilo nebeško!

7. Ali ko se spominjamo mrtvih, molčati ne smemo tudi o živih rodoljubih, ki so dejansko razodeli svojo posebno naklonjenost naši

družbi. Janko Žolgar izročil je kot načelnik Mariborskih abiturijentov lani 50 gld. kot čisti dohodek dijaške veselice v Žaleu, tem uzornonarodnem trgu. Slavna „Glasbena Matica“ darovala je za naše društvenike svojih prekrasnih skladb, „Slovenska Matica“ pa svojih izbornih knjig. Gg. c. kr. deželno-sodnijski svetnik Dragotin Pleško, župnik A. Žgur, J. Sancin, knjigovez J. Bonač, poslali so več stotin primernih knjig, ki smo jih razdelili ob jezikovnih mejah. G. notar Aleksander Hudovernik nabral je v Radovljici za družbo znatno svoto. Gospa Neureutherjeva je zopet poslala s Češkega po tržaški podružnici petdeset goldinarjev. Ob Einšpielerjevi slavnosti nabrali so Celovski rodoljubi 67 gld. Neimenovani bogoslovci poslali so družbi 29 gld., Mariborski so nas razveselili s svoto 100 gld. Ali ni to dober omen od teh idealno nadahajenih mladih mož? Neimenovan „rodoljub v slovenskih gorah“ daroval je za „knjižnico družbe sv. Cirila in Metoda“ 100 gld., morda s tiho željo, da bi se polagoma zbrala glavnica in zagotovilo izdajanje primernih spisov za mladino. Goriška čitalnica je nabrala za otroške vrtove 100 gld. Čitanje društvenih „Vestnikov“ in knjižic je navdušilo gorenjskega „fanta“ in posestnika tako, da je po g. Berniku poslal družbi obveznico 50 gld. Razna načelništva, kakor tržaško, šentpetersko v Ljubljani, goriško itd., so osnovala primerne zabave z lepimi dohodki. Naša dnevnika in sploh slovenski časniki so prijazni naši družbi. Vsem naštetim in nenaštetim dobrotnikom bodi iskrena vodstvena zahvala; mili Bog pa jim vzbudi obilo posnemalec!

(Dalje prih.)

Gospodarske stvari.

Izkušnje z ameriškimi trtami.

Veliko se govori in piše v naših dneh, kaj bode, ako ne preprečimo škode, ki jo povzročuje trsna uš in druge nezgode po naših gorcah. Najbolj se priporoča sedaj, naj se sadi ameriško trsje, češ, da ne more tega vkončati trsna uš, ter da ni druge pomoči zoper njo. Sedaj že imamo tudi nekaj izkušnje o njej in sicer na domačih tleh, na Bizeljskem in drugod. Čujmo tedaj, kaj piše g. R. Dolenc, vodja vinorejske šole v Grmu na Dolenjskem. On piše v „Novicah“ tako-le:

Dne 4. m. m. sem šel z deželnim in državnim poslancem, gospodom profesorjem Fr. Šukljetom v Bizelj na Stajarsko. Ta pot sva storila za-se, da se prepričava, kako škoda je trsna uš tam že povzročila, posebno pa še za to, da sva videla, kako tam zasajene nepožlahtnjene in požlahtnjene ameriške trte vspevajo.

Škoda, po trtni uši provzročena, je v pra-